

Handleiding leerkrachten bij leerlingenkrantje

Op het platteland wonen en werken vele land- en tuinbouwers. Dat betekent dat er ook veel open ruimte is met velden en weiden. Om tot aan deze velden te geraken, hebben de boeren een netwerk van landbouwwegen. Ook voor recreatieve tochten biedt dit wegennet aan wandelaars, fietsers, skeelers, ruiters, ... tal van mogelijkheden.

Landbouwwegen zijn meestal smal, soms zijn de bermen hoog, soms zacht, soms zijn ze afgezoomd met grachten. Dat maakt het moeilijk voor een logge tractor, maar ook voor een fietser, om uit te wijken. Voor een tractor bestaat zelfs het gevaar dat hij kantelt of verzakkingen teweeg brengt. Landbouwers vragen recreanten de nodige ruimte om veilig te kunnen passeren met hun machines én vice versa....

F99C.

Sommige landbouwwegen kregen het bord F99C. Dit bord toont aan dat, naast landbouwvoertuigen, deze wegen ook door fietsers, voetgangers en ruiters gebruikt mogen worden.

Op een landbouwweg is de rijsnelheid beperkt tot 30 km/uur. Voor rijtuigen zowel als voor fietsers.

Voetgangers, fietsers en ruiters mogen de hele breedte van de genoemde wegen gebruiken. Zij mogen het verkeer niet nodeloos belemmeren.

Alle gebruikers van deze wegen mogen elkaar niet in gevaar brengen en niet hinderen. Het gemotoriseerd verkeer, en in het bijzonder de landbouwvoertuigen, moeten dubbel voorzichtig zijn ten aanzien van voetgangers, fietsers en ruiters.

F101C

Wie is er toegelaten op deze wegen?

- voetgangers

- fietsers
- niet-gemotoriseerde drie- en vierwielers
- ruiters
- landbouwvoertuigen
- bestemmingsverkeer van en naar de percelen, akker- en weilanden gelegen in het gebied waaronder bewoners, bezoekers, werknemers, klanten en leveranciers
- de voertuigen voor onderhoud, afvalophaling, toezicht, hulpverlening
- prioritaire voertuigen

Zelfs al houden zware landbouwmachines zich aan hun maximale snelheid (40 km/uur, 30 km/u op F99C - wegen), ze geven je snel het gevoel dat ze tegen een hoge snelheid komen aanrijden. Fietsers en wandelaars hebben graag dat landbouwers hun tempo milderden bij het kruisen of inhalen. Zo ontstaat er ook wat tijd om in te schatten wie van beiden best even halt houdt om de andere te laten passeren.

Een landbouwvoertuig is **groot, log en zwaar**.

Net daarom:

- Zorg je ervoor dat je fiets wettelijk in orde is (remmen, licht,...)
- Zorg je ervoor dat je opvalt (fluo, (extra) licht, ...)
- Houd je afstand
- Blijf je in het zicht van de chauffeur: niet er net naast of er kort achter
- Maak oogcontact indien mogelijk

We willen je vragen om, met je leerlingen, de 3 gouden regels te willen onderschrijven:

samen
ONDERWEG
in Wuustwezel

Drie gouden regels

1. Blijf goed zichtbaar voor je medeweggebruikers.
2. Respecteer elkaar!
3. Begrijp elkaars redenen om op de rijbaan te zijn.

Ik, ...,
leef deze drie gouden regels graag na voor mijn medeweggebruikers. Of ze nu fietser, wandelaar, landbouwer of loonwerker zijn.

Tractor - reglementeringen inzake signalisatie en maximale afmetingen, gewicht of snelheid

maximale breedte: 2,55 m (tot 3 m indien 3 voorwaarden: 30 km/uur, weg hoeve/veld, geen uitstekende delen)

max. lengte: met werktuig vooraan (3 m uitstekend), met werktuig achteraan tot 12 m (7 m uitstekend), met kar: 16,5 m, met oplegger: 18,5

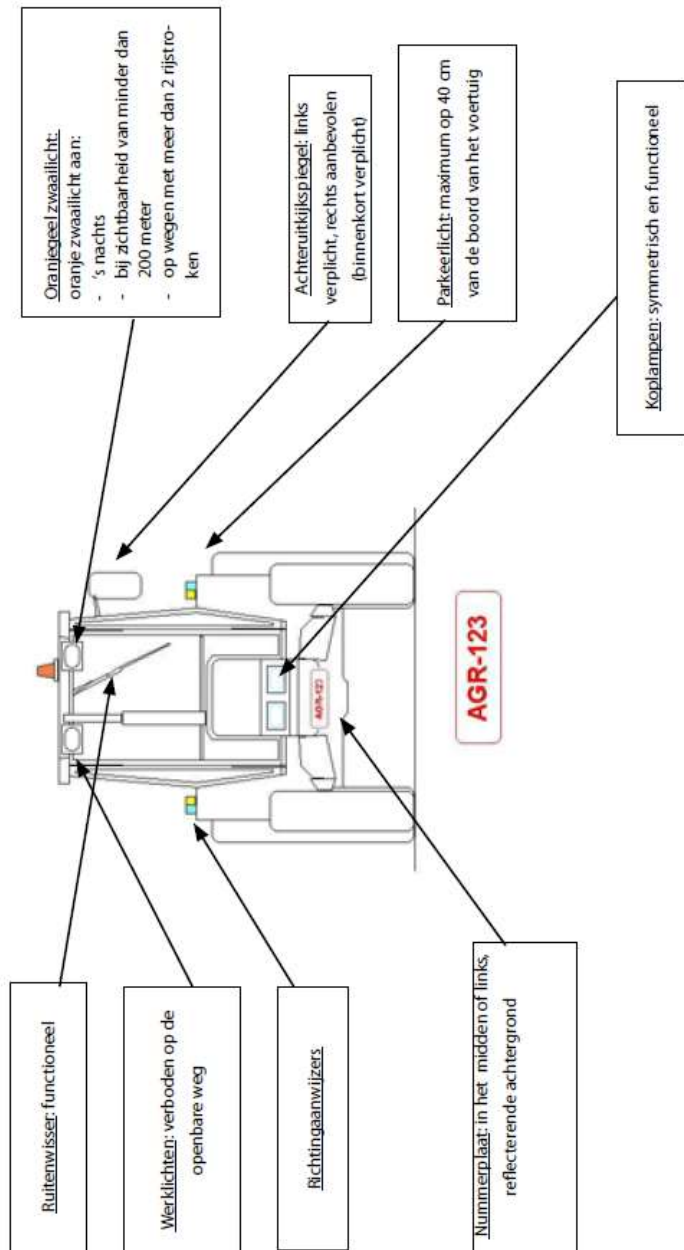
max. hoogte: 4 m

gemiddeld gewicht: 5 à 6000 kg (maximaal gewicht van te trekken kar: 20 000 kg)

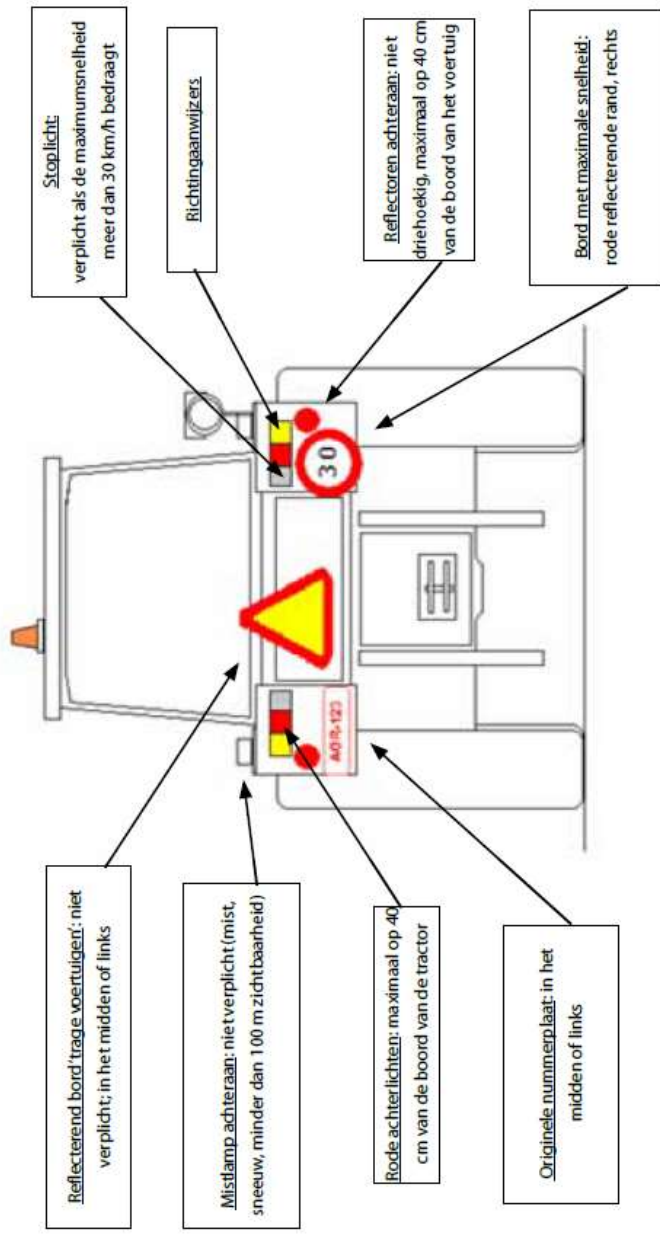
veiligheidsvoorschriften: zwaailamp, geluidshoorn, snelheidssticker, achteruitrij-alarm, dimlichten (voor), stadslichten (spatbord), richtingaanwijzers, remlichten, achterlichten, linkerbuitenspiegel, 2 tot 4 rode retroreflectoren (achter)

max. snelheid: 30 km/uur op de landbouwweg, 40 op andere wegen

bij een overschrijding van de maxima gelden andere regels, soms de regels voor uitzonderlijk vervoer

Verplichte signalisatie, beveiliging en nummerplaat voor een landbouwtractor

Verplichte signalisatie, beveiliging en nummerplaat voor een landbouwtractor (achteraanzicht)

Leestekst: Is een boer zonder tractor zo iets als een café zonder bier?

Een 70-tal jaar geleden had elke boer één of meerdere paarden die hem hielpen bij het werk op het land. Ze waren heel waardevol op de boerderij. Maar toen kwam... de tractor.

Een tractor is natuurlijk veel sneller en vooral krachtiger dan een paard! De grote wielen van het "ding" zorgen er voor dat hij minder snel vast komt te zitten in de natte **akker**. Er komt extra tijd vrij voor de boer die geen rekening meer moet houden met voedertijden en rustperiodes. Op tijd en stond wat brandstof voor de tractor en die werkt desnoods dag en nacht.

Zijn er dan geen beperkingen aan de tractor? Natuurlijk wel. Ook een machine heeft grenzen. Hoe krachtig hij ook is, zijn trekkracht is niet oneindig. En daarin verschillen de tractoren erg van elkaar, afhankelijk van wat de landbouwer van zijn **trekker** verlangt. Het spreekt voor zich dat landbouwers uit een streek met een zware kleibodem een krachtiger tractor nodig zullen hebben dan een landbouwer uit een Zandstreek zoals de Kempen. Die kracht wordt uitgedrukt in PK (**paardenkracht**). Tractoren van 100 en meer PK zijn geen uitzondering meer.

Al heel snel ontdekte men dat de tractor onze landbouwers een nog grotere dienst kon bewijzen.

Naast het voorttrekken van machines kon hij ze ook in beweging brengen of **aandrijven**. Door een staaf, een aandrijf-as, op de motor aan te sluiten kon men delen van de machines laten bewegen.

Bij een **kunstmeststrooier** deed die aandrijf-as een pijp heen en weer bewegen waardoor de korrels werden weggeslingerd. Bij een **grasmaaier** doet de aandrijf-as dan weer messen ronddraaien.

En dat is pas het begin: bij de **opraappers** zorgt de aandrijf-as dat er ineens drie bewerkingen worden verricht: het stro oprapen, het samenpersen en vastbinden.

De ingenieuze ontwikkelingen gaan steeds maar verder. Ook vooraan op de tractor kan de boer nu allerlei gereedschap monteren en bewegen dank zij de sterke motor van de tractor.

Maar met een tractor werken is niet vrij van gevaar. Als de zware vrachten achter de tractor niet goed gestapeld worden kan het wel eens voorkomen dat de tractor kantelt. Ook de draaiende delen kunnen gevaarlijk zijn. Je leest wel eens in de krant dat iemand met zijn kleren of zijn handen tussen die draaiende delen terechtgekomen is. Toch proberen de tractorbouwers die delen zoveel mogelijk af te schermen. Maar soms loopt het nog wel eens fout...

Om de bestuurder bij het kantelen te beschermen zijn de tractoren uitgerust met een stevige cabine. Diezelfde cabine beschermt de landbouwer ook tegen regen, koude en stof. Wist je dat er zelfs tractoren zijn met **airconditioning** die steeds voor een aangename temperatuur in de cabine zorgt!

Nu, een landbouwer brengt heel wat uren door in zijn tractor. Begrijpelijk dus dat men de tractoren steeds comfortabeler maakt. Denk daarbij maar aan de goed verende stoel met een degelijke rugleuning om de rug van de boer te beschermen. Niet zelden vind je ook een goede muziekinstallatie in de cabine.

Maar het allernieuwste is toch de gps-techniek. Uiteraard is deze iets ingewikkelder als die van in onze auto. Toch kopen tegenwoordig vele landbouwers, vooral die met veel grond, deze behoorlijk dure gps-navigatiesystemen voor in de tractor. Uiteindelijk verdienen ze dit na enkele jaren terug. Zo zal de tractor mooie, rechte rijen en minder overlappingsen maken. Daardoor worden er minder zaden, mest- of sproeistoffen gebruikt. De tractor verbruikt ook minder brandstof en klaart de job in minder tijd. Zo slijt de tractor minder vlug en is er minder onderhoud nodig.

Sommige boeren hebben zelfs een handenvrije bediening. Men heeft er zelfs een mooi woord voor: 'precisielandbouw'.

Als je dit allemaal gelezen hebt, begrijp je wel dat de meeste landbouwers hun tractor koesteren als een kostbaar bezit. Zo'n nuttig en vaak duur stuk gereedschap laat je toch niet aan zijn lot over.

Na een zware werkperiode neemt de akkerbouwer in de winter de tijd om zijn "paradepaardje" eens flink te vertroetelen. Alle slijk en vuil wordt verwijderd om roesten te voorkomen. Olie wordt verversd en de draaiende delen worden eens goed ingevet. En dan mag de tractor een tijdje van een welverdiende rust genieten in een loods, goed beschermd tegen weer en wind. Klaar voor alweer een volgende karwei.

Muzische verwerking

Hoffelijkheids-sketch

Laat de leerlingen een 'act' bedenken waarin de onderstaande tips voor hoffelijkheid aan bod komen. Dit kan een sketch zijn maar het mag bv ook een rap of gedicht worden.

10 tips ter bevordering van de hoffelijkheid in het verkeer

- 1 Ik blijf heel het traject geconcentreerd
- 2 Ik blijf altijd kalm, zeker in gevaarlijke verkeerssituaties
- 3 Ik geef voorrang met de glimlach en bedank met een hoffelijk gebaar
- 4 Ik respecteer alle weggebruikers
- 5 Ik ben niet ongedurig en verras mijn medeweggebruikers niet met mijn bel
- 6 Ik parkeer mij niet op plaatsen waar ik in de weg sta
- 7 Ik rijd niet wanneer ik draaierig of te ziek ben
- 8 Ik gebruik geen mobieltje op de fiets en zet geen oortjes op
- 9 Ik waak over de goede staat van mijn fiets, voor de veiligheid van iedereen maar vooral mezelf
- 10 Ik neem mijn verantwoordelijkheid achter het stuur en respecteer het milieu

TinkerLab - landbouwmachine:

Maak een Tinker Lab aan:

Je verzamelt dozen en kisten vol materialen die je leerlingen inspireren om een nieuwe landbouwmachine in elkaar te knutselen. Denk aan: kartonnen en plastic (afval)dozen, allerlei soorten papier, eventueel hout, kippengaas, lege (plastic) flessen, nagels, vijzen, werktuigen, scharen, lijmpistool, stickers, ... Wil je echt groot gaan dan kan je ook buiten werken.

Je bepaalt zelf een beetje de grootte en de aard van de werken door het soort aanbod van materialen. Stal alle materialen uit op tafels en zorg voor werkplekken op de grond. De kinderen werken individueel of in groep.

Opdracht: Wees een innovator van een nieuw soort land- of tuinbouwmachine. Bedenk eerst wat de machine juist moet doen: zaaien, planten, oogsten, knippen, vorm geven, ... en over welke teelt of product gaat het?

BOERENBOND & LANDELIJKE GILDEN

